

HORIZON BELGIË 2030

Toekomstvisie voor een beter België

Versie 2.0 – december 2023

28 EEN LAND DAT EU-HANDELSAKKOORDEN STERK PROMOOT EN EEN KAMPIOEN IS IN BUITENLANDSE HANDEL

1 WAAR STAAN WE VANDAAG?

De Belgische economie is een van de meest open economieën ter wereld. Ze is nauw verbonden met de geglobaliseerde waardeketens en dus sterk afhankelijk van haar handelsbetrekkingen, zowel voor export als voor import.

Meer dan 94% van ons bbp kwam uit onze export in 2022. Het grootste deel daarvan gaat naar Europese partners, maar meer dan 20% is bestemd voor niet-EU-landen. En de internationalisering van Europese bedrijven (het aandeel export bestemd voor niet-EU-landen) zit in stijgende lijn. Bovendien bestaat een deel van onze export uit halffabrikaten die worden verwerkt tot in andere landen geassembleerde eindproducten die op hun beurt naar de eindklant worden uitgevoerd (het fenomeen van 'indirecte export').

Toch lijkt een deel van de politieke klasse en de publieke opinie niet langer te geloven in de positieve effecten van het handelsbeleid dat de EU in naam van de lidstaten voert, onder meer via vrijhandelsakkoorden (FTA) met derde landen.

En waar vrijhandelsakkoorden gelden, benutten onze ondernemingen bovendien niet het volledige potentieel ervan. Want om uiteenlopende redenen doen sommige ondernemingen

nog geen of onvoldoende beroep op de preferentiële douanetarieven waarin die akkoorden nochtans voorzien.

2 WAAR WILLEN WE IN 2030 STAAN?

België moet opnieuw een sterke promotor worden van een ambitieus en modern EU-handelsbeleid, zowel op offensief als op defensief vlak.

Ons land moet opnieuw geloven in de – rechtstreekse en onrechtstreekse - positieve effecten van de handelsakkoorden waarvoor de EU in naam van de lidstaten heeft onderhandeld.

Verder moet ons land ervoor zorgen dat onze verschillende bevoegde overheden het handelsbeleid van de EU beter opvolgen en over de effecten ervan communiceren. Zo moet België een betrouwbare partner worden bij het sluiten en bekrachtigen van de handelsakkoorden van de EU.

Onze ondernemingen moeten in staat zijn het volledige potentieel van de EU-handelsakkoorden te benutten (bv. onder meer de preferentiële douanetarieven die met onze partners zijn bedongen).

94,2%

van het Belgische bbp in 2022 is afkomstig van **UITVOER...**

...waarvan **72%** naar **EUROPESE LANDEN**

1 JOB OP 5

is gelinkt aan Belgische en Europese uitvoer buiten de EU

844.000
WERKNEMERS

zijn verbonden aan Belgische en Europese uitvoer buiten de EU

Onrechtstreekse Belgische uitvoer is goed voor

240.000
JOBS

75% VAN DE JOBS

in België gelinkt aan buitenlandse handel behoort tot de

DIENSTENSECTOR WAARVAN **2/3 VAN DE WERKNEMERS**

laag- of middengeschoolde arbeiders of bedienden zijn

85% VAN DE WERELDWIJDE GROEI ZAL ZICH TEGEN 2030 BUITEN DE EU SITUEREN

België moet opnieuw een sterke promotor worden van een ambitieus en modern EU-handelsbeleid, zowel op offensief als op defensief vlak.

3 WAT MOET ER GEBEUREN?

Ons land moet op alle niveaus het concept 'free, fair and rules-based trade' verdedigen.

OP EXTERN VLAK:

Dat concept moeten we ondersteunen door mee te werken aan de reactivering en modernisering van de WTO als vrijwaarder van de internationale spelregels en als platform voor een verdere liberalisering van de handel en internationale investeringen.

Verder moet ons land een ambitieus en modern handelsbeleid ondersteunen, dat bestaat uit een offensief gedeelte (de toegang tot derde markten voor onze goederen en diensten verbeteren) en een defensief gedeelte (gezonde concurrentie en een level playing field met onze handelspartners verzekeren). De vrijhandelsakkoorden (FTA's) die de EU heeft afgesloten, dragen bij tot die doelstellingen. En de hoofdstukken rond duurzame ontwikkeling die ze bevatten, hebben een hefboomeffect op duurzaamheid in de partnerlanden en op een gezonde concurrentie. Maar wat betreft dat hefboomeffect moeten we realistisch en pragmatisch blijven, door onder meer rekening te houden met de juridische grenzen van dat effect en met het feit dat het 'recht om te reguleren' voor beide partijen geldt.

Gelet op de hoge graad van openheid van onze economie moet België ervoor pleiten dat de EU open blijft voor internationale handel en investeringen, en niet geneigd is om in zekere zin op zichzelf terug te plooiën, natuurlijk zonder naïef te zijn wat betreft de verdediging van haar strategische belangen en haar veiligheid. In dezelfde geest moet België verbonden blijven met de geglobaliseerde waardeketens, die moeten worden gediversifieerd. Bij het debat over het begrip 'open strategic autonomy' is elke droom van autarchie of gedwongen verplaatsing van industriële activiteiten in de EU onrealistisch.

OP INTERN VLAK:

Voor en tijdens de onderhandelingsfase van internationale handelsakkoorden (FTA) moet ons land onze offensieve en defensieve belangen duidelijker identificeren. De inzet en de stand van de onderhandelingen moeten meer worden besproken binnen de verschillende bevoegde regeringen en parlementen.

In dat opzicht zijn systematische effectenstudies nodig rond de rechtstreekse en onrechtstreekse gevolgen die de door de EU bedongen FTA's hebben voor ons land en moeten de resultaten ervan algemeen worden bekendgemaakt.

Dat is noodzakelijk voor een vlotter verloop van de ondertekening en ratificering van die akkoorden nadien, met naleving van de bevoegdheidsverdeling tussen de EU en de lidstaten. Wanneer ons land bevoegd is, moet een internationaal handelsakkoord binnen 2 jaar worden geratificeerd, zo niet wordt de geloofwaardigheid van ons land, en dus ook van de EU, aangetast.

Vervolgens moet ons land de rechtstreekse en onrechtstreekse gevolgen van de uitvoering van die internationale akkoorden beter monitoren, en moeten de overheden beter communiceren naar het brede publiek over de positieve effecten van die akkoorden voor ons land.

Tot slot is overleg nodig tussen alle bevoegde openbare en private actoren opdat onze ondernemingen, groot en klein, de handelsakkoorden beter gaan benutten. We moeten begrijpen waarom er onvoldoende gebruik van wordt gemaakt en daar praktische oplossingen voor zoeken, met onder andere meer inspanningen op het vlak van sensibilisering van en communicatie naar de ondernemingen.

29 EEN LAND DAT EEN GOEDE LEERLING IS OP DE INTERNE MARKT EN BIJDRAAGT AAN DE VERDIEPING ERVAN

1 WAAR STAAN WE VANDAAG?

De Europese interne markt is van cruciaal belang voor ons land. 41,7% van het Belgische bbp hangt af van de intra-Europese handel in goederen. Dat is veel meer dan het Europese gemiddelde van 28,5% en maakt van ons land een van de sterkst geïntegreerde economieën in de interne markt van de EU.

Toch stuiten onze ondernemingen op heel wat belemmeringen voor het vrij verkeer van goederen, personen (en vooral werknemers), diensten en kapitaal. Die hebben te maken met de aanhoudende – en zelfs toenemende – versnippering van de interne markt. Dat is niet alleen nefast voor grensoverschrijdende activiteiten, maar brengt ook administratieve rompslomp en allerlei kosten met zich mee.

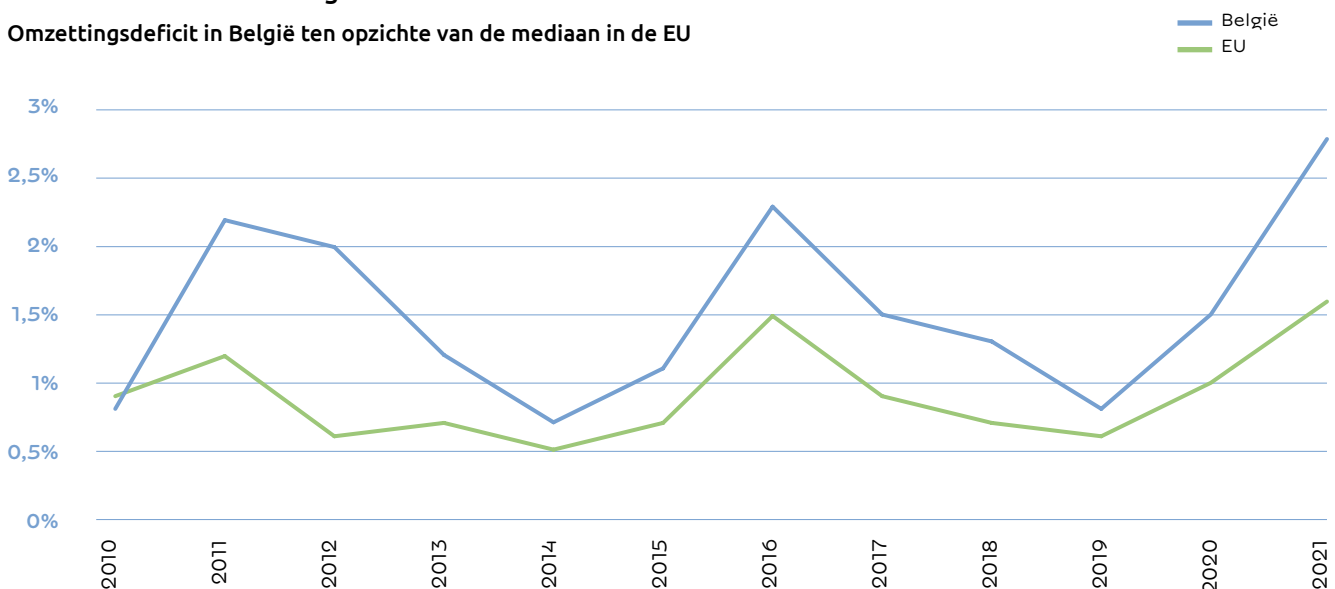
Daarbij komt dat de 27 lidstaten hun toezicht op de toegang tot de Europese markt voor producten afkomstig uit derde landen niet op elkaar afstemmen. En dat kan leiden tot oneerlijke concurrentie en risico's op het vlak van veiligheid en gezondheid.

Verder worden onze ondernemingen geconfronteerd met problemen binnen de Belgische interne markt zelf, door drie fenomenen die voor hen een handicap vormen in vergelijking met hun Europese concurrenten:

- Veel te vaak nog gaan de (federale of regionale) overheden bij de omzetting van Europese richtlijnen verder dan wat Europa oplegt (het 'gold-plating'-fenomeen, dat zich vooral voordoet in dossiers rond milieu- of consumentenbescherming of op sociaal vlak);
- Sommige Europese teksten worden door de verschillende bevoegde machtsniveaus niet op homogene wijze in wetteksten omgezet of toegepast (bv. inzake leefmilieu);
- Ons land schuift de omzetting van bepaalde Europese richtlijnen op de lange baan, ook wanneer die te maken hebben met de interne markt. Het omzettingsdeficit van ons land bedroeg in 2021 2,8%, dat is 1,3% meer dan het jaar ervoor. Door die vertragingen kunnen onze ondernemingen positieve effecten van de nagestreefde Europese harmonisering mislopen.

Evolutie van het omzettingsdeficit

Omzettingsdeficit in België ten opzichte van de mediaan in de EU

Bron: European Single Market Scoreboard

Om de versnippering van de interne markt tegen te gaan en dus zeker niet erger te maken, moeten alle overheden van ons land zich verbinden tot een vlottere omzetting van de Europese richtlijnen.

Een combinatie van die factoren kan op haar beurt administratieve last, vertragingen en uiteenlopende kosten met zich meebrengen.

Tot slot moet België zich wegens gebrek aan binnenlandse consensus soms onthouden in debatten in de Europese Raad van Ministers. Dat tast het vermogen van ons land aan om te wegen op de Europese besluitvorming.

2 WAAR WILLEN WE IN 2030 STAAN?

Het is essentieel dat ons land zich voluit schaaft achter de dubbele doelstelling van een verdieping en een betere werking van de interne markt, zowel via de standpunten die België verdedigt in de dossiers op Europees niveau, als door inspanningen van ons land om de bovenvermelde problemen voluit aan te pakken.

Dat kan alleen maar in het voordeel spelen van ons land. Uit studies van de Europese Commissie blijkt immers niet alleen dat, mochten we geen toegang hebben tot de interne markt, ons eigen bbp met 18% naar beneden zou duiken, maar ook dat na de definitieve voltooiing van de eengemaakte markt tegen 2030 het bbp van de Unie jaarlijks met 9% zou stijgen. Volgens de Commissie zouden een sterkere integratie en een betere werking van de eengemaakte markt jaarlijks kunnen zorgen voor een bijkomende groei van 183 tot 269 miljard euro voor industriële producten en van 338 miljard euro voor diensten. In het totaal zou dat goed zijn voor een toename van 12% van het bbp van de EU.

Aangezien België zo sterk geïntegreerd is in de interne markt, zouden die verwachte gunstige effecten bijzonder positief uitpakken voor ons land.

3 WAT MOET ER GEBEUREN?

Om de versnippering van de interne markt tegen te gaan en dus zeker niet erger te maken, moeten alle overheden van ons land zich verbinden tot een vlottere omzetting van de Europese richtlijnen.

Dat houdt in dat ze zowel de termijnen moeten naleven die op EU-niveau zijn afgesproken (elke verdraging vermijden en de historisch opgebouwde verdraging wegwerken) als de geest van de teksten trouw moeten blijven (alle 'gold-plating' vermijden).

Bovendien moeten onze verschillende overheden absoluut meer overleg plegen om een zo homogeen mogelijke omzetting van de Europese teksten te garanderen voor het hele land.

Verder moet België erop toezien geen unilaterale initiatieven te nemen die nieuwe hindernissen opwerpen binnen de eengemaakte markt; de oplossingen moeten bij voorkeur Europees zijn.

Onze overheden moeten ook alles in het werk stellen opdat de vertegenwoordigers van ons land zich niet verplicht zien zich te onthouden bij debatten of stemmingen in de Europese Raad van Ministers. Want dan kunnen ze er de belangen van ons land en onze ondernemingen niet verdedigen. Daarom moet bij een intra-Belgische blokkering rond een Europees dossier dat voor ons land van groot belang is, dat dossier op tafel komen in het Overlegcomité (waarbij de premier en de minister-presidenten van de deelstaten bijeenkomen), om de situatie te deblokken en naar buiten te komen met een consensus op Europees niveau.

Met betrekking tot de inhoud van de Europese beleidsvoering moet ons land opkomen voor een evenwichtige sociaal-economische agenda die groei en innovatie stimuleert en de verdieping en goede werking van de interne markt bevordert. Dat moet op zijn beurt het concurrentievermogen van de EU en haar bedrijven tegenover de internationale concurrentie ten goede komen.

Horizon België 2030 – Een uitgave van
het Verbond van Belgische Ondernemingen

REDACTIE

Gezamenlijk project onder leiding van Chief Economist Edward Roosens en voormalig adjunct-adviseur Amélie Wuillaume van het competentiecentrum 'Digitaal & Innovatief Ondernemen' van het VBO

EINDREDACTIE

Hilde De Brandt, Véronique Gesché en Anne Michiels

VERTALING

Vertaaldienst VBO

PUBLICATIEVERANTWOORDELIJKE

Stefan Maes

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Stefan Maes, Ravensteinstraat 4, 1000 Brussel

ISBN: 9789075495850

Wettelijk depot: D/2023/0140/9

Publicatiedatum: mei 2022, versie 2.0 december 2023

Cette publication est également disponible en français
Deze publicatie kunt u ook lezen op www.vbo.be > Publicaties

Het VBO, dé stem van de ondernemingen in België, staat – via een 40-tal lid-bedrijfsfederaties – voor meer dan 50.000 kleine, middelgrote en grote ondernemingen die 75% van de tewerkstelling in de private sector voor hun rekening nemen. Onze leden zorgen voor 80% van de export en creëren 2/3 van de toegevoegde waarde in ons land. Als enige overkoepelende interprofessionele werkgeversorganisatie vertegenwoordigen we ondernemingen uit de drie gewesten van ons land.

Lees onze recentste publicaties op www.vbo.be

België
sterker
in Europa

A large version of the 'BE EU' logo. The letters 'BE' are in a green-to-blue gradient, and 'EU' is in a light blue color. To the left of 'BE' are three green stars, and to the left of 'EU' are three light blue stars.

VBO FEB

Verbond van Belgische Ondernemingen
Fédération des Entreprises de Belgique

België
sterker
in Europa

BE
EU

12 aanbevelingen

BELGIË STERKER IN EUROPA

De Europese economische integratie is de motor van groei en welvaart voor onze kleine, open economie. De goede werking van de interne markt, onze gemeenschappelijke Europese markt met het vrij verkeer en een level playing field, is essentieel voor het Belgische bedrijfsleven. Die interne markt is uitgegroeid tot de belangrijkste afzetmarkt en toeleverancier voor onze bedrijven.

Europa is daardoor al lang geen ver-van-mijn-bedshow meer voor ondernemers. Bovendien worden ze dagelijks geconfronteerd met Europese regels die een grote invloed hebben op de werking van hun bedrijf. En dat zal in de toekomst ongetwijfeld zo blijven. Daarom is het meer dan ooit cruciaal dat België op Europees niveau zijn belangen nog sterker behartigt.

Hoe kan België een hoofdrol spelen in Europa? 12 aanbevelingen

Om meer te wegen op het Europees besluitvormingsproces, schuift het VBO 12 concrete aanbevelingen naar voren. Die aanbevelingen focussen dus niet op de inhoud van het Europees beleid, maar wel op de verschillende stappen in het besluitvormingsproces, op zowel Belgisch als Europees niveau. Dat zonder het proces nodeloos complexer te maken of te vertragen.

Respecteren van de basisprincipes

Naast de 12 aanbevelingen moet België erop toezien dat een aantal fundamentele principes wordt nageleefd tijdens het besluitvormingsproces:

- Een efficiëntere Europese Unie die uitsluitend optreedt wanneer dat zinvol is en die de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit ten volle respecteert.
- Een strikte toepassing van de richtsnoeren voor 'betere regelgeving' door alle Europese instellingen zodat er eenvoudige, kwaliteitsvolle en voorspelbare regels komen. Die regels moeten het concurrentievermogen versterken en een goed evenwicht bewaren tussen competitiviteit en duurzaamheid, rekening houdend met de positie van onze internationale concurrenten.
- Een transparant besluitvormingsproces. Dat betekent onder meer dat het gebruik en de draagwijdte van gedelegeerde handelingen beter worden gedefinieerd.

BELGIË STERKER IN EUROPA DOOR...

1

de defensieve en offensieve Belgische belangen rond Europese dossiers in kaart te brengen

Door de Belgische belangen beter te identificeren, kan België bij het opstellen van de Europese agenda zijn **belangen sterker doordruwen** en die tijdens het besluitvormingsproces krachtiger verdedigen.

2

geen wetgevende initiatieven op nationaal niveau te nemen als er een Europees initiatief komt

Door geen wetgevende initiatieven te nemen als er een Europees initiatief komt, vermijden we een lappendeken aan regels, versterken we de **rechtszekerheid** voor de bedrijven en garanderen we een gelijk speelveld in de EU.

3

een Belgische 'impact assessment'-eenheid op te richten die de cumulatieve impact van nieuwe Europese voorstellen op België berekent

Door de cumulatieve impact van nieuwe Europese initiatieven op de Belgische economie te berekenen, kan België een meer **weloverwogen en onderbouwd standpunt** innemen. Bovendien moet België durven ingaan tegen het voorstel als de impact negatief is.

4

systematisch openbare raadplegingen rond Europese wetsvoorstellen te organiseren

Door in België de verschillende relevante stakeholders stelselmatig te bevragen, versterken we hun betrokkenheid en krijgen de beleidsmakers een **beter inzicht in de belangen en de (on)rechtstreekse gevolgen** die op het spel staan.

5

de manier waarop een Belgisch standpunt tot stand komt transparanter te laten verlopen en te communiceren over die standpunten

Door de Belgische standpuntbepaling transparanter te laten verlopen en te communiceren over de standpunten die ons land inneemt in de Raad, wordt er **meer verantwoording** afgelegd aan de verschillende stakeholders.

6

telkens een duidelijk standpunt in te nemen en te verdedigen in de Raad

Door een gebrek aan consensus neemt België soms geen standpunt in, waardoor de belangen van ons land op Europees niveau niet kunnen worden verdedigd. Daarom moet het Overlegcomité de knoop doorhakken als er geen standpunt werd bereikt op het niveau van de 'DGE-coördinatie', om zo **elke onthouding te vermijden**.

BELGIË STERKER IN EUROPA DOOR...

7

een sterker Belgisch netwerk in de EU-bubbel te promoten

Door de informele samenwerking, de uitwisseling van informatie en het overleg tussen de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU, de Belgische Europarlementariërs, de Belgische EU-ambtenaren en alle Belgen actief in Europese zaken te versterken, zal onze **expertise en invloed toenemen**.

8

een structureel overleg op politiek niveau op te zetten met gelijkgezinde landen

Door vóór elke Raadsvergadering onze standpunten te delen met potentieel gelijkgezinde landen en met die landen coalities te vormen, zal België **meer steun vinden voor zijn standpunten** en zijn belangen makkelijker kunnen verdedigen op Europees niveau. Een systematisch overleg tussen bijvoorbeeld de Benelux-landen lijkt aangewezen.

9

in elk parlement van het land het Europees beleid beter op te volgen

Door het Europees beleid van dichterbij op te volgen in alle parlementen, zullen de parlementsleden een **sterkere Europese kennis en reflex** opbouwen. Dat komt onder meer de standpuntbepaling, subsidiariteitscontrole, politieke dialoog, mogelijke ratificatie van internationale verdragen en omzetting van Europese richtlijnen ten goede.

10

de omzetting van Europese richtlijnen te verbeteren

Door de Europese richtlijnen tijdig en volgens de geest van de tekst om te zetten, en dus niet aan 'gold-plating' te doen, garanderen we een **Europees level playing field** en vermijden we in België strengere regels en meer administratieve verplichtingen dan in de andere EU-lidstaten die ons concurrentievermogen verzwakken.

11

een homogene omzetting van Europese richtlijnen in de verschillende regio's te verzekeren

Door Europese richtlijnen in elke regio van ons land homogeen om te zetten, verzekeren we een **intra-Belgisch level playing field** en vermijden we verschillende regels en administratieve verplichtingen voor bedrijven die in verschillende regio's actief zijn.

12

een periodieke evaluatie van de bestaande wetgeving te maken en de bijbehorende lasten te berekenen

Door de bestaande wetgeving te evalueren en na te gaan of de doelstellingen worden behaald, en in het bijzonder wat de bijbehorende lasten zijn voor de bedrijven, kan België er bij de herziening van Europese wetgeving voor zorgen dat **de wetgeving doeltreffender** wordt tegen een zo laag mogelijke kost.

HET VBO

+50.000

kleine, middelgrote en
grote ondernemingen

75%

van de tewerkstelling in
de privésector

2/3

van de toegevoegde
waarde

80%

van de export

3 gewesten

Kompas bij uitstek voor de
ondernemingen in België

BUSINESSEUROPE

Het VBO is het
Belgische lid van
BusinessEurope

LEDEN-SECTORFEDERATIES VAN HET VBO

Zo'n 50 toonaangevende sectorfederaties zijn lid van het VBO en vertegenwoordigen meer dan driekwart van de economische activiteit in ons land.

EFFECTIEVE LEDEN

BEDRIJFSGROEPING
ZANDGROEVEN

ASSOCIATION PROFESSIONNELLE
DES ENTREPRISES DE GARDIENNAGE ASBL
BEDRIJFSVERENIGING
VAN BEWAKINGSONDERNEMINGEN VZW

Febeg

Fevia

.AGORIA

denuo

TOETREDENDE LEDEN

sabam

VBO FEB

Verbond van Belgische Ondernemingen
Fédération des Entreprises de Belgique

Het VBO, dé stem van de ondernemingen in België, staat – via een 50-tal lid-bedrijfsfederaties – voor meer dan 50.000 kleine, middelgrote en grote ondernemingen die 75% van de tewerkstelling in de private sector voor hun rekening nemen. Onze leden zorgen voor 80% van de export en creëren 2/3 van de toegevoegde waarde in ons land. Als enige overkoepelende interprofessionele werkgeversorganisatie vertegenwoordigen we ondernemingen uit de drie gewesten van ons land.

WWW.VBO-FEB.BE

België
sterker
in Europa